

РЕЗЮМЕТА

на научните трудове на гл. ас. д-р Радка Петрова Иванова, катедра „Управление и администрация“, Икономически университет – Варна, за участие в конкурса за „доцент“ по ПН 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Социално управление“ (Управление на иновациите и Управление на качеството)

I. Монография или равностойни публикации – по чл. 62, т. 3 от ПУРПНСЗАД в ИУ - Варна

Общ номер	Номер в група	Резюме
6.	1.	<p>Иванова, Р. (2019) Управленски аспекти на отворените иновации и среда за приложението им в България. Варна: Наука и икономика, библиотека „Проф. Цани Калянджиев“, книга 57, 233 с. ISBN 978-954-21-1002-6</p> <p>Настоящата монография има за обект на изследване отворените иновации и състоянието на средата за тях в България. Предмет на изследване са управленските аспекти на отворените иновации и възможностите за приложението им. Целта, която си поставя автора, е на основата на критичен анализ и оценка на теоретичните постижения в областта на отворените иновации и тяхното управление, да се разработят методични основи за управление на процеса на отворени иновации, като се анализират особеностите на средата, в която трябва да се развиват организациите в България и се изведат възможности те да прилагат отворени иновации в дейността си. В процеса на изследване на голям брой информационни източници предимно от чуждоезиковата, както и от българската специализирана литература и информационни бази, са разкрити същността и характеристиките на отворените иновации, стратегиите за тяхното приложение, съпътстващи ги рисък. В първа глава на монографията е направен критичен анализ на теоретичните постановки, разглеждащи иновациите, техните класификации и особености, представени в специализираната научна литература. Акцентирано е върху отвореността на иновационния процес. Вниманието е насочено към спецификата на отворените иновации, основните им цели и предимства, тенденции в прилагането им, както и характеризиращите ги детерминанти. Във втора глава са представени модели за осъществяване на отворени иновации. Анализирани са основните управленски решения, ограничения и стратегии за отворени иновации. Специално внимание е отделено на рисковете, с които е съпътствано приложението на отворени иновации в практиката на организациите. Разработен е модел за управление на отворените иновации и е предложена методика за приложението му. В трета глава се акцентира върху необходимостта от създаване на подходяща среда за осъществяване на иновационна дейност. Представени са основните</p>

особености на средата, в която следва да се развиват отворените иновации на ниво ЕС, като се анализира чуждия опит чрез разглеждане на постиженията на водещите страни членки в областта на иновациите. Акцентирано е върху компонентите на иновационната инфраструктура, технологичния трансфер, както и особеностите на иновационната култура, наличието на които представлява основна предпоставка за осъществяване на отворени иновации. В четвърта глава вниманието е насочено към особеностите на иновационната среда в България, като е направен анализ на вторични (статистически) данни за периода 2000-2017 г. Използваните данни за 2017 г. са с характер на предварителни към 30.11.2018 г. Анализирани са резултатите от проучване (онлайн), проведено през периода април-май 2018 г. Въз основа на изводите, са обобщени направленията, в които могат да се генерират възможности за приложение на отворени иновации в България. Направените обобщения, изводи и препоръки представляват аргументиран израз на изпълнението на поставената цел и основни задачи на автора. В резултат на проучването се потвърждава формулираната в монографичния труд авторова теза, че приложението на отворени иновации води до споделяне на риска и разходите за разиване на нови идеи, генериране на конкурентни предимства чрез участие в иновационни формирования и повишаване удовлетвореността на потребителите, но в България липсва подходяща среда, в т.ч. и нормативна база, която да насърчава иновационното развитие и сътрудничество между отделните организации и институции в областта на изследователската и развойна дейност. Необходимо е формиране на специално отношение към иновационната дейност и промяна в управлението ѝ поради високата степен на динамичност и глобализация на пазара. Възприемането на подхода на отворени иновации е предпоставка за ускоряване на иновационната дейност на организацията у нас, въпреки незавидното им финансово състояние и ограниченията им възможности за самостоятелно иновиране.

II. Монографии и студии по чл. 62, т. 4 от ПУРПНСЗАД в ИУ - Варна

Общ номер	Номер в група	Резюме
7.	1.	<p>Иванова, Р. (2014) Социально-экономические векторы в развитии национальных экономик: Болгария, Украина. (под общ. ред. А. Шубина) Самостоятелен раздел 2.2. „Иновациите и тяхното управление – средство за повишаване конкурентоспособността на организациите днес“, Донецьк: Изд. „Восточный издательский дом“, с. 98-106 ISBN 978-966-317-236-1</p> <p>Разгледани са същността на иновациите, особеностите на иновационната стратегия, както и източници за финансиране на иновационната дейност. Подчертана е стратегическата роля на иновациите за всяка една организация, изразяваща се в две основни</p>

		направления: постигане на важни конкурентни предимства и тяхното съхраняване във времето, както и подходящо за организацията оптимизиране на съотношението продукт/услуга – пазар.
8.	2.	<p>Иванова, Р. (2015) Мястото на иновациите и НИРД в икономиката на България. Годишник на БСУ. Том XXXII, Бургас: „ЕКС-ПРЕС“ ООД, с. 159-184 ISSN 1311-221X (print) https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=420680</p> <p>В студията се изследват иновациите и НИРД в България, предвид факта, че иновациите са една от приоритетните области, на които обръща специално внимание ЕС. Те заемат централно място в стратегията „Европа 2020“ на ЕС за растеж на европейските икономики и разкриване на нови работни места. Ограниченността на ресурсите и невъзможността за възстановяването им налага търсенето на начини за по-ефективното им използване. В тази връзка от особена важност е стимулирането на научноизследователска и развойна дейност на национално и международно ниво. Предмет на изследване в студията са иновациите и иновационната дейност, тяхната специфика и значение за конкурентоспособността на икономиките. Определянето на Глобалния иновационен индекс за страната показва мястото ѝ спрямо останалите икономики в света по отношение на иновациите и иновационната дейност. Обект на изследване е България, развитието на научноизследователската и развойна дейност и иновационните предприятия в страната. Целта на студията е да се изясни спецификата на иновационната дейност и да се анализира нейното осъществяване в рамките на България. Постигането на така дефинираната цел изисква решаване на следните задачи: (1) изясняване на понятието иновации и иновационна дейност; (2) разглеждане спецификите на иновационния процес и неговото управление; (3) анализиране на иновационната дейност в България; (4) проследяване промяната на мястото на страната в световната класация според Глобалния иновационен индекс от 2007 г. насам. Студията е разработена в две части. В първата се разглеждат в теоретичен аспект понятията иновации, иновационна дейност, иновационен процес и управление на иновационния процес. Във втората част се прави анализ на осъществяваната в България иновационна дейност, като се акцентира върху инвестициите в научноизследователска и развойна дейност, както и ранга на страната според Глобалния иновационен индекс. Данните, използвани за анализите, обхващат основно периода 2005-2013 г., като източниците са статистически издания на Националния статистически институт, Евростат, INSEAD. Организациите, които осъществяват развитието си с помощта на непрекъснати иновационни действия, придобиват възможността да реагират по-бързо на потенциални заплахи и непредвидени трудности, пред които се изправят в хода на своята дейност; имат по-ясно изразена склонност да предприемат ефективни действия и вероятността за успех при тях е по-голяма.</p>

9.	3.	<p>Иванова, Р. (2018) Особености на екоиновациите и устойчиво развитие на България. Годишник на БСУ. Том XXXVIII, Бургас: „ЕКС-ПРЕС“ ООД, 2018, с. 175-198 ISSN 1311-221X (print) https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=754880</p> <p>В студията вниманието е фокусирано върху спецификата на екоиновациите. Актуалността на избраната тематика произтича от факта, че проблемът с изчерпването на невъзобновяемите ресурси става много осезаем, замърсяването на средата придобива нови по-големи размери, климатичните изменения оказват все по-ясно изразено негативно въздействие върху живота на хората. Това прави наложителна промяната в начина на работа и потребление във всички сектори на икономиката и насочва мисленето и усилията към формирането на политика за устойчив растеж. Възприемането на принципите на кръговата икономика като форма на дейност е важна предпоставка за формиране на конкурентоспособност и благоприятен обществен имидж за организацията и страната като цяло.</p> <p>Предмет на изследване са екоиновациите и връзката им с устойчивото развитие и кръговата икономика. Обект на изследване е България, нейният екоиновационен индекс, степента на устойчивост на развитието ѝ, измерена със съответните показатели, както и равнището на обезпеченост с човешки ресурси, занимаващи се с изследователска и развойна дейност у нас.</p> <p>Целта на студията е да се изясни взаимовръзката между екоиновациите, устойчивото развитие и кръговата икономика и да се анализира състоянието им в България с помощта на разработените за тяхното измерване показатели. Постигането на тази цел изисква решаване на следните задачи: (1) изясняване съдържанието на понятията екоиновации, кръгова икономика, устойчиво развитие; (2) разглеждане на показателите, измерващи степента на устойчивост и анализиране на равнището им за България; (3) проследяване динамиката на достигнатите нива на Eco-Innovation Index у нас от 2010 г. насам; (4) анализиране степента на обезпеченост на инновационната дейност в България с подходящи човешки ресурси.</p> <p>Студията е разработена в две части. В първата се разглеждат особеностите на устойчивото развитие, кръговата икономика и екоиновациите, като се изясняват спецификите на понятията в теоретико-приложен аспект, както и се прави анализ на състоянието на България на база конкретни показатели и индекси. Акцентира се върху взаимовръзката между устойчивото развитие и екоиновациите, от една страна и интелигентния растеж на икономиките, от друга страна, който е заложен и в иновационната стратегия на България за периода 2014-2020 г. Във втората част на студията вниманието е насочено към анализиране особеностите на персонала, ангажиран с изследователска и развойна дейност у нас, предвид факта, че в основата на екоиновациите, както на всички иновации, лежат новите идеи, а те са присъщи на хората, които ги формират и търсят начини за реализирането им. Намирането на начини и средства за по-</p>
----	----	---

		рационално използване на природните ресурси води до поява на екоиновациите, които представляват важна предпоставка за постигане на устойчиво развитие и преминаване към кръгова икономика.
--	--	--

III. Научни статии по чл. 62, т. 4 от ПУРПНСЗАД в ИУ - Варна

Общ номер	Номер в група	Резюме
10.	1.	<p>Иванова, Р. (2008) Диспетирането на производствения процес – неделима част от управлението на производството и операциите // Управление и устойчиво развитие. Бр. 3-4, Год. 10, Vol. 21. София: ЛТУ, с. 310-315 ISSN 1311-4506 http://oldweb.ltu.bg/jmsd/files/articles/21/21-57_R_Ivanova.pdf</p> <p>В статията се разглежда диспетирането на производствения процес. Акцентира се върху значението му за спазване на сроковете и постигане на целите на организацията. Анализира се предназначението на диспетирането за организиране на ефективно изпълнение на плановите задания по отделните работни места. Авторът насочва вниманието към възможностите, предоставяни от диспетирането по отношение на своевременното откриване на настъпилите смущения в изпълнението на задачите, анализиране на причините, които са ги предизвикали и на тази основа разработване и съответно реализиране на мероприятия за отстраняването им.</p>
11.	2.	<p>Иванова, Р., С. Димитрова. (2009) Специфики на управлението на материалния поток в производствената организация. // Управление и устойчиво развитие. Бр. 3-4, Год. 11, Vol. 24, София: ЛТУ, с. 163-167 ISSN 1311-4506 http://oldweb.ltu.bg/jmsd/files/volumes/msd_24.pdf#page=167</p> <p>В статията се разглежда управлението на материалния поток в производствените организации, като се акцентира върху управлението на запасите от различни ресурси, в т.ч. готови изделия, които се поддържат в обособените за целта складови стопанства. Вниманието е насочено към постигането на пълно взаимодействие между органите на управление на всички стадии на производствения процес от получаването на необходимите сировини и материали до реализацията на готовата продукция. Прави се извода, че управлението на материалните потоци не трябва да се разглежда само за себе си, тъй като представлява неделима част от цялостното управление на операциите.</p>
12.	3.	<p>Ivanova, R. (2010) ERP systems as a tool for increasing competitiveness of modern organizations. // Trakia Journal of Science. Vol. 8, Supplement 1, p. 234-237 ISSN 1313-7050</p> <p>Предмет на разглеждане в статията са ERP системите, като подходящо средство за планиране на ресурсите за ефективно протичане на дейността на предприятието. Авторът си поставя за цел извеждането на предимствата на ERP системите, в резултат на които те могат да</p>

		бъдат използвани от отделните предприятия при организиране на дейността им и в управлението им като цяло.
13.	4.	<p>Иванова, Р. (2013) Особености на съвременните концепции за управление на качеството. // Управление и устойчиво развитие. Бр. 4, Год. 15, Vol. 38, София: ЛТУ, с. 77-81 ISSN 1311-4506 http://oldweb.ltu.bg/jmsd/files/articles/38/38-15_R_Ivanova.pdf</p> <p>Предмет на анализ в статията е управлението на качеството в организацията чрез прилагане на съвременни концепции, като се акцентира върху шест сигма и икономично производство. Тяхното усвояване и прилагане се явява важна предпоставка за поддържане конкурентоспособността на организацията днес.</p>
14.	5.	<p>Иванова, Р. (2014) Теоретические основы инноваций и инновационной политики в организациях. // Науковий журнал Экономіка і фінанси, Дніпропетровськ (Україна), №1, с. 38-41 ISSN 2311-3413 https://elibrary.ru/item.asp?id=21370135</p> <p>Инновация является процессом использования знаний, информации для создания и введения нового в организации, на рынке, в практике и т.д. Производство, внедрение, распространение новых знаний воспринимается как средство при достижении конкурентных позиций на международных рынках, удовлетворяющие новые потребности национальных и международных потребителей. Инновационная политика представляет совокупность принципов, методов и форм управления инновационными процессами, деятельность занятых в этих организационных структурах.</p>
15.	6.	<p>Иванова, Р. (2014) Иновационна политика и стратегия за интелигентна специализация. // Сп. Известия на Съюза на учените – Варна, Серия “Икономически науки”, с. 35-42 ISSN 1314-7390 (print); ISSN 2603-4085 (online)</p> <p>В статията се разглеждат възможностите, които предоставя Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС), обхващаща въпросите на инновационната и научната политики, политиката в областта на цифровия растеж за периода 2014-2020 г. Тя е стратегически подход за икономическо развитие чрез целенасочена подкрепа за НИРД и инновации. ИСИС в България се разработва в съответствие със стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Акцентира се върху разбирането, че като основна предпоставка за ефективното използване на инновационния потенциал, неговото развитие и осигуряване на икономически растеж на България като цяло може да се разглежда на сърчаването на различните форми на сътрудничество между бизнеса, научноизследователските центрове и висшето образование, привличането на местни и чуждестранни партньори от различни среди.</p>
16.	7.	<p>Ivanova, R. (2015) State of Innovation in Bulgaria. // Journal L'Association 1901 “SEPIKE”, Ostofen, Deutschland, Edition 09, 2015, pp. 136-139 p-ISSN 2196-9531; e-ISSN 2372-7438</p> <p>В статията се прави анализ на размера и дела на средствата,</p>

		инвестиирани в НИРД в България за периода 2005-2013 г. Отчита се бавно нарастващо на относителния дял на разходите за НИРД като част от БВП за последните три години от посочения период у нас. Анализира се дялът на иновативните предприятия в страната, като се взема предвид класифицирането им според тяхната големина (съобразно показателя <i>брой наети лица</i>). Авторът прави заключението, че тъй като България е една от страните в ЕС, които имат по-ограничени финансови възможности и стандарт на живот, в резултат на което трудно може сама да се справи с новите предизвикателства в областта на НИРД, тя би следвало да се възползва в максимална степен от разработваните от ЕС програми за финансиране на дейността на бизнес организациите. Това ще позволи повишаване на конкурентоспособността им в частност и на държавата като цяло. Постигането на повече положителни резултати в областта на иновациите предполага и установяването на благоприятни партньорски взаимоотношения между бизнеса, държавата и научните институции.
17.	8.	<p>Иванова, Р. (2016) Анализ на разходите за иновации в държавния сектор в България. // сп. Бизнес посоки. Бургас: Издание на центъра по икономически и управленички науки при БСУ, с. 64-71 ISSN 1312-6016 (print); ISSN 2367-9247 (online) https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=476985</p> <p>В статията се разглежда дела на разходите, които държавният сектор отделя за иновации в България. Акцентира се върху необходимостта от създаване на благоприятни условия за повишаване конкурентоспособността на всички субекти. Осъществяването на самостоятелна НИРД е непосилно за много организации, във връзка с косто една от целите на ЕС е свързана с повишаване размера на средствата, отделяни за тази дейност, а бюджетните разходи са много важно перо в общите разходи за НИРД.</p>
18.	9.	<p>Ivanova, R (2017). Innovation – modern means of achieving competitiveness. // Economics and Management. Volume: XIII, Issue: 1, pp. 141-145 ISSN 2367-7600; 1312-594X https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=531075</p> <p>The generation of new ideas is essential to increase the competitive advantage of business organizations in terms of constant search for ways and means of improvement. New ideas are the basis of innovation and innovative activity of enterprises. The fast pace, at which consumer requirements change, requires investing in innovative solutions to ensure the continued existence and development of business organizations. Namely innovations are the main driving force of the market economy. The main purpose of this article is to consider innovation, their relationship with science and opportunities for their development using OPIC 2014-2020.</p>
19.	10.	Ivanova, R. (2017) Financial instruments for efficient management of innovations as a mechanism for economic growth of Bulgaria. // Scientific Journal: Economics and Finance. № 7. Дніпропетровськ,

		<p>Ukraine: pp. 4-15, ISSN 2311-3413 http://ecofin.at.ua/maket_ehkonomika_i_finansy_07-08_2017.pdf#page=4</p> <p>In terms of a globalizing economy, the ability of organizations to respond timely to market demands is becoming increasingly important. The growing problem of resource depletion further complicates the work of organizations as consumers are continually changing their preferences, their needs are growing, and appropriate new ways and means of meeting them have to be found. In this regard, innovative solutions are particularly important. Not every organization, however, has sufficient funds to develop its own innovation, so it should seek mechanisms to secure it. The main <i>objective</i> we have set up is to introduce national instruments for financing research and development activities and on the basis of analysis of Bulgaria's place in the EU in terms of innovation, to present opportunities for their development in the country at the moment.</p>
20.	11.	<p>Иванова, Р. (2018). Системите за управление на качеството и сертифицирането им в България. // Сп. Известия на Съюза на учените – Варна, Серия “Икономически науки”, бр. 1, с. 243-251 ISSN 1314-7390 (print); ISSN 2603-4085 (online) https://ideas.repec.org/a/vra/journl/v7y2018i3p243-251.html</p> <p>Системите за управление на качеството заемат важно място в цялостното управление на организациите днес. Разработването, внедряването и сертифицирането им е важна предпоставка за гарантиране качеството на процесите, продуктите, услугите. Целта на статията е да се анализира динамиката на сертификатите при най-разпространените в практиката стандарти, а именно ISO 9001, ISO 14001, ISO 27001, ISO 22000, в световен аспект и да се сравни с тенденцията, наблюдавана в България. Изследването обхваща десет годишен период (2007-2016 г.), като се анализират и данни от проведено годишно проучване от Международната организация по стандартизация (МОС) за броя на валидните сертификати, издадени от акредитирани организации в световен аспект.</p>
21.	12.	<p>Ianova, R. (2019). Open innovations as a means for extending the implementation of environmental assets in Bulgaria // Economics and Finance. Issue 4, Ukraine, pp. 4-11 ISSN Print: 2311-3413; ISSN Online: 2663-7952 http://ecofin.at.ua/maket_ehf_04_2019.pdf#page=4</p> <p>Protecting the environment is a duty of the whole society. Nowadays, this requires finding and implementing innovative methods and technologies reflecting the current situation. In view of the unenviable financial situation of the enterprises in Bulgaria, open innovations appear as a suitable means for achieving that goal exactly. The opportunity for a two-way exchange of ideas and information they offer (outside-in as well as inside-out); cooperation; acquiring the right to further develop outside ideas or use existing technologies, etc., allows each market entity to count toward the process of innovation and improvement of the organisations' flexibility. This is also of extreme importance in the sphere of environment protection, in regard to the equipment used. The implementation of long-term environmental assets is a prerequisite for reducing the negative impact of</p>

		man on the environment, but this is a process requiring quite a lot of resources which are not readily available to all organisations. Therefore, it is important to develop relations of cooperation for problem solving through actions inherent to the process of open innovations. The aim of this paper is to characterise open innovations and draw out premises for their use by the enterprises in Bulgaria for implementation of environmentally sound long-term assets.
--	--	---

IV. Научни доклади по чл. 62, т. 4 от ПУРПНСЗАД в ИУ – Варна

Общ номер	Номер в група	Резюме
22.	1.	<p>Иванова, Р., Б. Митев. (2008) Моделиране на производствените процеси. // Научни трудове на РУ. Том 47. Серия 6.1: Икономика и мениджмънт. Русе: РУ „Ангел Кънчев“, с. 125-130 ISBN 1311-3321 http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp/6.1/6.1-23.pdf</p> <p>В доклада вниманието е насочено към възможностите за използване на способите на моделирането за известно опростяване на множеството процеси, протичащи в хода на дейността на всяка една организация. Целта е да се улесни изучаването на производствените процеси, в резултат на което да се усъвършенства управлението им. Изборът на конкретен модел зависи от редица фактори и представлява сложна задача. Авторът насочва вниманието към групата на динамичните модели, характеризиращи се с изключителна сложност при приложението им. Предпоставка за това е фактът, че статичните модели не позволяват отчитане на фактора време и това ги прави неподходящи в условията на динамична пазарна среда. Акцентира се върху факта, че моделирането на производствените процеси може да бъде улеснено чрез използването на подходящи софтуерни продукти, каквито съвременните ИТ технологии осигуряват днес.</p>
23.	2.	<p>Иванова, Р. (2011) Връзката: иновации и управление на знанията в организацията. // Сб. с доклади от междунар. научна конф. УНИТЕХ’11, том III, Габрово: ТУ, 18-19 ноември 2011, с. 163-168 ISBN 1313-230X (print); ISBN 2603-378X (online)</p> <p>Основна цел на доклада е да се определи мястото на знанията и тяхното управление във всяка една организация, което е в съответствие с поставената в Лисабон през 2000 г. цел Европа да се превърне в „най-конкурентната и динамична икономика, базирана на знанието“ в света. Знанията представляват незаменим актив за всяка една организация и същевременно това е движещата сила за световната икономика. Авторът изхожда от разбирането, че основна предпоставка за важното значение на знанията и управлението им е фактът, че те лежат в основата на иновациите и от тази гледна точка следва да се разглеждат като възможност за организациите да повишават своите преимущества в желаната от тях посока. Защитава се тезата, че чрез управление на знанията в компаниите става възможно по-доброто вземане на решения и търсенето на иновативни</p>

		решения, с цел повишаване конкурентоспособността на бизнеса и икономиката като цяло.
24.	3.	<p>Иванова, Р. (2012) Иновациите като предпоставка за развитие на организациите в условията на икономическа криза. // Сб. с доклади от междунар. научна конф. “Тенденции и предизвикателства в развитието на икономиката”, том III, 10-11 май 2012 г. ИУ, Варна: Наука и икономика, с. 116-120 ISBN 978-954-21-0602-9 (т.3)</p> <p>В доклада се разглеждат иновациите от гледна точка на възможностите, които предоставят на организациите за справяне с икономическите кризи. Чрез тях могат да се открият нови начини за удовлетворяване на непрекъснато променящите се потребителски предпочтения в условията на значително редуцирани средства за нововъведение по време на криза. Авторът застъпва тезата, че чрез иновационни решения могат да се оптимизират различните бизнеси и бизнес структури, което да осигури възможност за тяхното оцеляване и развитие в перспектива.</p>
25.	4.	<p>Иванова, Р. (2012) Знание организации и его управление. // Сб. материалов междунар. научно-практической конф. 29-31.05.2012 г., Дагестанский Государственный институт народного хозяйства, Махачкала: Изд. дом “Наука плюс”, с. 96-100 ISBN 978-5-903063-89-5</p> <p>Популярная концепция информационного общества целиком создана на знании и его управлении. Знания, накопленные в одной фирме, представляют собой совокупность всех знаний её персонала. В этой связи управлени знаниями направлено в приложению коллективных целей. Объект управления – это те знания, которые имеют значение для деятельности организации. В связи с этим настоящая статья ставит целью определить место и значение знаний и их управление в повышении конкурентоспособности современных организаций.</p>
26.	5.	<p>Иванова, Р. (2012). Съвременно разбиране за качеството и неговото управление в организациите // Сб. с докл. от IX научна конф. „Мениджмънт и предприемачество”, Пловдив, ТУ-София, филиал Пловдив, 19-20 окт. 2012. Център по предприемачество при ТУ-София, филиал Пловдив, с. 53-56 ISSN 1313-9460</p> <p>В доклада се характеризират особеностите на качеството, неговото управление и системите за това управление. Акцентира се върху необходимостта от разработване на специална документация, регламентираща въвеждането и функционирането на системи за управление на качеството, като се подчертава водещата роля на Международната организация по стандартизация (ISO). Стандартите, разработени от нейните органи, имат международен характер и идентифицират общи елементи, които целесъобразно могат да бъдат обединени на базата на интегрирания подход. Според автора, това обстоятелство следва да се разглежда като предпоставка за интегриране на отделните системи в една обща система за управление, което в голяма степен би допринесло за максимално ефективното им функциониране.</p>
27.	6.	<p>Иванова, Р. (2013) ISO 9001 – предпоставка за повишаване конкурентоспособността на организациите. // Сб. с доклади от междунар. конф. „Знанието – традиции, иновации, перспективи”, том 3,</p>

		Бургас: БСУ, 14-15 юни 2013, с. 420-425 ISBN 978-954-9370-97-3 (т.3) В доклада се анализира необходимостта от подобряване на качеството на бизнес процесите в организациите, за да се постигнат по-добри конкурентни предимства и резултати като цяло. Защитава се тезата, че е необходимо разработване на политика и цели по качеството, около които ръководството и персонала да обединяват своите действия. Авторът насочва вниманието към използването на стандарти и системи в областта на качеството, в това число ISO 9001, като средство за повишаване на доверието на клиентите към продуктите и услугите на организацията, възможност за установяване на строг организационен ред, описан в съответни процедури и инструкции и гарантиращ на практика възможност за недопускане на грешки от организационен характер.
28.	7.	Иванова, Р. (2013) Системите за управление на качество като средство за унифициране дейността на организацията. // Сб. с доклади от Юбилейна междунар. конф.: Социалните науки и глобализацията, 11 окт. 2013, Варна: Наука и икономика, с. 280-286 ISBN 978-954-21-0738-5 В доклада се засяга въпроса, свързан със създаването на световни стандарти за произвеждането на различните продукти и услуги и тяхното внедряване в организациите като важна предпоставка за глобализиране на икономиките. Авторът защитава тезата, че предвид повишаващата се взискателност на потребителите към предлаганото им качество, водещо значение придобива неговото управление в посока на поддържането му и респективно непрекъснатото му повишаване, а средство за постигане на това са системите за управление на качеството. Определянето на нормативи и стандарти за всяка област на действие, които да се спазват от всички, работещи в нея, в световен аспект е предпоставка за цялостно повишаване на качеството на противящите процеси и произвежданите стоки и услуги.
29.	8.	Иванова, Р. (2015) Подходи за определяне на иновациите и показатели за оценяването им. // Сб. с доклади от Юбилейна научно-практическа конференция с междунар. участие на тема: „Времена на несигурност и рискове: Възможности и перспективи за развитие”, 7-8 ноември 2014, Том I, Пловдив: Унив. изд. „П. Хилендарски”, с. 176-180 ISBN 978-619-202-036-1 (pdf) (т.1) В доклада се акцентира върху основните подходи за дефиниране на иновациите, в резултат на което в понятието се залагат различни аспекти. Обръща се внимание на основни показатели за оценка на иновациите и инновационната дейност, сред които е и Глобалният инновационен индекс (GII), предназначен за измерване на равнището на иновации на националните икономики чрез използването на два основни подиндекса – иновации на входа и иновации на изхода.
30.	9.	Иванова, Р. (2015) Организационно-управленски иновации и бариери за внедряването им. // Сб. с доклади от междунар. научна конференция на тема: “Икономиката в променящия се свят: национални, регионални и глобални измерения”, том I, ИУ, 15.05.2015, Варна: Наука и икономика, с. 340-347, ISBN 978-954-21-0833-7 (т.1) В доклада вниманието е концентрирано върху организационно-управленските иновации, тъй като практическото внедряване на новости

		често налага промени в досегашния начин на работа, използваните методи и средства, квалификацията на персонала, както и промяна в организационната структура на управление. Основната цел е чрез внедряване на подходящи организационно-управленски иновации да се повишава конкурентоспособността на организацията.
31.	10.	<p>Иванова, Р. (2015) ISO 14001 като средство за реализиране на политика за опазване на околната среда. // Сб. с доклади от Юбилейна научно-практическа конф. с междунар. участие „Агробизнесът и селските райони – настояще и бъдещо развитие”, 15-16 окт. 2015, Варна: ИК „Геа – Принт”, с. 340-346 ISBN 978-619-184-016-8</p> <p>В доклада се акцентира върху опазването на околната среда като ключова област в обществената политика и практика през последните години. Една от основните цели в разработваните планове и програми е намирането на начини и средства за намаляване на неблагоприятното въздействие на човека върху природата. Възможност за това, според автора, предоставят международните стандарти от серията ISO 14000. Внедряването на такива и в частност на ISO 14001, създава условия предприятията да оценяват ефективността на своята политика в областта на опазването на околната среда, както и да имат реален принос за ефективното използване на ресурсите и енергията.</p>
32.	11.	<p>Иванова, Р. (2016) Научните и технологични паркове като структура за развитие на иновации. // Научни трудове на РУ, том 55, серия 5.1, Руе: РУ „Ангел Кънчев“, 146-150 ISBN 1311-3321 (print)</p> <p>http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp16/5.1/5.1-28.pdf</p> <p>Осъществяването на иновационна дейност изисква наличие на подходяща инфраструктура. Поради това в доклада авторът си поставя за цел изясняване спецификата на научните, технологичните и бизнес парковете като подходящи структури за създаване на иновации. Анализират се особеностите на иновационните формирования. Парковете, като тяхна разновидност, създават благоприятни условия за сътрудничество и коопериране между различни типове организации, осигурявайки подходяща среда за иновиране. Вниманието е насочено към необходимостта от изграждане и поддържане на сътрудничество между научните среди и бизнеса като предпоставка за успешно осъществяване на иновационна дейност на национално, регионално и международно ниво. Парковете са предназначени да подпомагат и стимулират развитието на МСП чрез осигуряване на достъп до нови технологии, информационни ресурси, опитни специалисти, финансови средства и улесняване на комуникацията между научните среди и бизнеса, включително разпространението и усвояването на знания.</p>
33.	12.	<p>Зафирова, Цв., Р. Иванова. (2017) Формиране на кризисен щаб в публичния кризисен мениджмънт. // Сб. от VIII Междунар. научна конф. "Икономиката в променящия се свят – национални, регионални и глобални измерения" (ИПС-2017), том I, 12.05.2017 г., ИУ. Варна: Наука и икономика, с. 293-297 ISBN 978-954-21-0927-3 (т.1)</p> <p>В доклада вниманието се фокусира върху значението на кризисния щаб като част от процеса на подготовка и превенция срещу организационни</p>

		<p>кризи. Целта на изследването е да проучи процеса на формиране и функциониране на кризисните щабове в публичния кризисен мениджмънт. Изяснени са същността, класификациите и състава на тези звена в публичния сектор. Определени са компетенциите и експертизата на участниците в тях и промяната им в зависимост от типа и мащаба на кризата. За постигане на целта са проучени и анализирани голям брой литературни източници, както и добри практики, включително и в България.</p>
34.	13.	<p>Иванова, Р. (2017) Иновационната стратегия като средство за повишаване конкурентоспособността на организациите. // Сб. с доклади от юбилейна международна научна конф.: „Новите реалности в управлението“ (50 год. катедра „Управление и администрация“) 20-21 окт. 2017, ИУ, Варна: Наука и икономика, 2017, с. 359-366 ISBN 978-954-21-0947-1 https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=584709</p> <p>В доклада се разглеждат особеностите на инновационната стратегия като една от основните предпоставки за развитие на организациите днес. За да осигури конкурентни предимства и ръст в дейността им, е необходимо тя да бъде обвързана с общата стратегия на организацията и съответно съгласувана с другите функционални стратегии. Авторът анализира характеристиките на инновационната стратегия, нейните разновидности, значението ѝ за конкурентоспособността на компаниите. Обобщава се, че възприемането на конкретна инновационна стратегия и концентриране на усилията за нейното осъществяване, представлява предпоставка за цялостно развитие на организациите днес. Успехът на инновационната стратегия зависи от степента, в която тя съответства на възможностите на конкретната организация.</p>
35.	14.	<p>Ivanova, R. (2017) Quality management of the Bulgarian companies. // The 8th International Conference of Management and Industrial Engineering "Management in the Innovation Society" ICMIE 2017 October 12th-14th, Library Building, University POLITEHNICA of Bucharest, Romania. Bucharest: NICULESCU, pp. 506-514 ISBN 2344-0937 ISSN-L 2344-0937 https://search.proquest.com/openview/89e5adb5eb262cc16f5a1ffef8e7ca6f/1?pq-orignsite=gscholar&cbl=2032215</p> <p>Constant improvement of the quality in organizations is a prerequisite for improving their competitiveness. In order to accomplish this requirement, the companies have to keep certain rules, standards, working methods and control. With regards to this the paper analyzes the specifics of the quality management in organizations and their existing systems for its implementation. Furthermore, the paper pays attention to the certification process of the Bulgarian companies and analyzes the certificates received in various economic sectors and regions in Bulgaria. The results obtained will be in favour of the researchers monitoring the field of certification of the quality management systems, as well as for the practicing managers interested in the ongoing activities in their specific region and economic sector.</p>
36.	15.	<p>Иванова, Р., Р. Николов. (2018) Внедряване на екологична политика в организациите – предпоставка за повишаване на конкурентоспособността им. // Сб. с доклади от Международна научно-</p>

практ. конф. „Индустриален бизнес и предприемачество – иновации в науката и практиката“ 16.11.2018 г., Варна: Наука и икономика, с. 351-362 ISBN 978-954-21-0982-2

<https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=728142>

В доклада се разглежда необходимостта от разработване на политика в сферата на екологията, въз основа на която да се постигне намаляванеувреждането на околната среда. В подкрепа на това Международната организация по стандартизация (ISO) разработва специален стандарт (ISO 14001), внедряването на който показва усилията на организациите да намаляват вредното въздействие върху природата и подобрят общественияси имидж. Аксентира се върху факта, че множеството източници на замърсяване, които човечеството е създало и продължава да създава, оказват в някои случаи необратими негативни последствия. В тази връзка се посочва, че все по-голямо внимание се обръща на необходимостта от предприемане на конкретни мерки и дейности, които да представляват специална политика на различните организации, институции, правителството като цяло в областта на екологията и опазването на средата.

V. Учебници и учебни помагала по чл. 71, ал 5, 1 , буква „б” от ПУРПНСЗАД в ИУ – Варна

Общ номер	Номер в група	Резюме
37.	1.	<p>Иванова, Р. (2014). Управление на качеството. /Учебно пособие/ Варна: Наука и икономика, ИУ, 214 стр., ISBN 978-954-21-0767-5</p> <p>Учебното пособие е предназначено да подпомогне работата на студентите от специалност “Мениджмънт” при провеждане на семинарните занятия по дисциплината “Управление на качеството”, както и на студентите от специалност „Публична администрация“. Целта на автора е да се улесни усвояването на теоретичните знания в областта на качеството и неговото управление, като се акцентира и върху придобиване на умения за практическо приложение на придобитите знания. В синтезиран вид са изложени единадесет избрани теми от дисциплината „Управление на качеството“. Структурирани са по следния начин: въведение, очаквани учебни резултати, съдържание на темата, въпроси за дискусия. Разработени са тестове, с помощта на които студентите сами да проверят какво са научили от теоретичните постановки в хода на учебния процес. Представените казуси в края на темите са предназначени да бъдат обект на разглеждане в семинарните занятия. Целта на казусите е студентите да развиват способности за практическо приложение на получените теоретични знания. Към част от темите са представени и задачи за решаване. В края на учебното помагало има речник на основни понятия, използвани в областта на управлението на качеството, списък с допълнителна литература за самоподготовка и приложения, които да подпомогнат възприемането на някои теоретични постановки.</p>

38.	2.	<p>Иванова, Р. (2018). Управление на иновациите. /Учебник/ Варна: изд. „Геа Принт“, 248 стр. ISBN 978-619-184-021-2</p> <p>Учебникът е предназначен за подпомагане на подготовката на студентите от специалност „Мениджмънт“ при усвояване на теоретичните постановки в областта на управлението на иновациите. Учебната дисциплина обхваща широк кръг от теоретични и практико-приложни въпроси, които имат за цел да формират знания, умения и компетенции в студентите в областта на иновациите и тяхното управление. Непрекъснато променящите се предпочтения на потребителите и търсенето на конкурентоспособни решения за удовлетворяването им изиска придобиване на умения за непрекъснато иновиране и управление на иновационната дейност. В тази връзка в учебника са разгледани основните особености на иновациите и иновационния процес, както и спецификата на тяхното управление. Ефективната иновационна дейност предполага последователност в областта, поради което са разгледани етапите на разработване на иновационна стратегия и политика. Внимание е отделено на иновационните проекти и специфичните рискове, пред които се изправят организациите при разработване и избора на конкретен проект. От важно значение за развитието на иновационна дейност е осигуряването на възможности за технологичен трансфер, особено необходим за по-малките и средни предприятия, от какъвто тип са преобладаващият брой организации у нас. Авторът отделя специално внимание на особеностите на иновационната инфраструктура и основните възможности за закрила на интелектуалната собственост, тъй като те представляват и базова предпоставка за развитие на иновации. Представени са особеностите на националната иновационна система и стратегия за иновационно развитие на България. Към всяка тема са разработени въпроси, по които обучаващите се могат да дискутират съдържанието им, както и е посочен списък с литература, предназначен за самоподготовка и допълване на познанията в областта на изучаваната дисциплина.</p>
-----	----	---

VI. Други публикации (научно – популярни статии)

Обиц номер	Номер в група	Резюме
-	-	-

Гр. Варна,
14.01.2020 г.

Подпись: .....
(гл. ас. д-р Р. П. Иванова)